

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

„ZDRAVÝ ROK V MATEŘSKÉ ŠKOLE“

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

MOTTO:

*ŘEKNI MI A JÁ ZAPOMENU,
UKAŽ MI A JÁ SI ZAPAMATUJI,
NECH MĚ TO UDĚLAT A JÁ POCHOPÍM.
CONFUCIUS*

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

OBSAH

Základní údaje o škole

Charakteristika školy

Podmínky vzdělávání

- věcné podmínky
- životospráva a psychosociální podmínky

Organizace vzdělávání

- organizační chod školy
- řízení školy
- personální zajištění
- spoluúčast rodičů
- spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi

Charakteristika školního vzdělávacího programu

- filozofie a koncepce školy
- prostředky, které škola využívá pro plnění záměrů
- specifikace programu

Vzdělávací obsah

1. integrovaný blok „JÁ A MÉ OKOLÍ“
2. integrovaný blok „MÁME RÁDI PŘÍRODU“
3. integrovaný blok „CHCI BÝT ZDRAVÝ“
4. integrovaný blok „TRADICE, SVÁTKY, POHÁDKY“
5. integrovaný blok „SVĚT KOLEM NÁS“

Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Základní údaje o škole

Název školy:

Mateřská škola Duha Pardubice-Popkovice a Staré Čívce

Mateřská škola je od roku 2003 nástupnickou organizací dvoutřídní Mateřské školy Popkovice a dvoutřídní Mateřské školy Staré Čívce.

www stránky: www.msduha.eu

Adresa školy:

MŠ Popkovice

Pražská 89, 530 06 Pardubice (ředitelství školy)

Telefon: 466 303 507

Mobil: 730 581 298

Email: reditelka@msduha.eu

MŠ Staré Čívce

Za Oborou 337, 530 06 Pardubice (odloučené pracoviště)

Telefon: 466 970 236

Mobil: 739 247 367

Email: civice@msduha.eu

Zřizovatel školy:

Statutární město Pardubice

Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice

Ředitelka školy:

Hedvika Filipiová (statutární orgán)

Mobil: 730 581 298

Email: reditelka@msduha.eu

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Zástupkyně ředitele pro pracoviště Popkovice:

Bc. Klára Jeníčková

Mobil: 737351241

Email: popkovice@msduha.eu

Zástupkyně ředitele pro pracoviště Za Oborou 337

Jiřina Šolcová, Dis.

Mobil: 739 247 367

Email: civice@msduha.eu

Vedoucí školní jídelny:

Jana Knotková

Mobil: 731 620 426

Email: jidelna@msduha.eu

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) „Zdravý rok v mateřské škole“ byl projednán pedagogickou radou dne 30. 8. 2021

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2021

Aktualizovala: Hedvika Filipiová – ředitelka školy

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čivice
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Charakteristika školy

Typ a velikost školy: 5 - ti třídní mateřská škola (3 třídy v Popkovicích a 2 třídy ve Starých Čivicích)

Mateřská škola DUHA byla zřízena usnesením Zastupitelstva města a prostřednictvím Statutárního města Pardubice k 1. lednu 2003 jako nová příspěvková organizace s právní subjektivitou.

Činnost školy je vymezena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v posledním znění (dále jen školský zákon) a vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v posledním znění (dále jen školský zákon). Mateřská škola rovněž zajišťuje stravování dětí a zaměstnanců podle ustanovení vyhlášky č. 17/2015 Sb., o školním stravování v posledním znění (tato vyhláška nahradila od 1. února vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování).

Ředitelství školy je v Popkovicích. Sídlem školy je funkcionalistická jednopatrová budova postavená ve třicátých letech minulého století podle návrhu významného architekta Karla Řepy. Nachází se v okrajové části města Pardubic v městské části Popkovice a obklopuje ji nevelká školní zahrada.

V září 2010 byla do provozu uvedena nová přístavba mateřské školy (modulární systém WAREX), čímž se navýšila kapacita školy. Do modulové třídy byla na podzim roku 2014 umístěna klimatizace, která napomáhá eliminovat příliš vysoké teploty uvnitř třídy během letních slunečných dnů. Na jaře roku 2015 byla na jižní stranu přistavěna zastíňovací výsuvná pergola, která zabraňuje přehřívání velkých prosklených ploch modulu. Pergola byla ze dvou třetin financována z účelové dotace akciové společnosti města Pardubice SmP-Odpady. Od zahájení školního roku 2017/2018 přibyla v této třídě rekuperace, která byla financována zřizovatelem. Tím došlo k zásadnímu zlepšení mikroklimatických podmínek v této třídě.

V období 1. 6. až 30. 9. 2016 prošla původní jednopatrová budova rekonstrukcí za více než sedm milionů korun. Provoz v nově zrekonstruované budově byl znovu po čtyřech měsících zahájen v pondělí 3. října 2016. Během rekonstrukce děti našly útočiště na dostihovém závodišti a v Domě dětí a mládeže Delta. Dodavatelská firma Marhold nahradila stará okna a dveře novými, s lepšími tepelně izolačními vlastnostmi, vyměnila v budově rozvody médií a provedla řadu drobných dispozičních změn, jejichž výsledkem je nejen zlepšení hygienických podmínek v budově, ale také zvýšení uživatelského komfortu jak pro děti, tak pro zaměstnance školy. V rámci této akce byl zastřešen chodník a tak děti mohou mezi budovami přecházet, jak se říká, suchou nohou. Škola také získala nový venkovní sklad hraček a WC, které děti využívají při pobytu na zahradě.

V rámci revitalizace zahrady byl na jaře roku 2015 pokácen starý nebezpečný vzrostlý smrk a nahrazen novým solitérem v podobě červeného buku, jehož výsadbu financovala a.s. Paramo. Ve školním roce 2015/2016 byly na školní zahradě vysázeny nové tůje, které mají za úkol odclonit děti od nevhledných garáží, se kterými mateřská škola sousedí.

Od září 2015 se v mateřské škole opět po pěti letech začalo vařit, a to díky celkové rekonstrukci kuchyně, která proběhla v období od června do srpna 2015 a plně ji financoval zřizovatel, tj. Statutární město

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Pardubice - investovalo téměř 4 mil. Kč. Tzn., že školní jídelna-výdejna, která fungovala od září 2010 do června 2015, se změnila na školní jídelnu s kapacitou 150 vařených jídel denně a zajišťuje celodenní stravování pro obě mateřské školy. Předtím po dobu pěti let byla celodenní strava pro obě mateřské školy dovážena ze školní jídelny při Základní škole Pardubice - Svítkov.

Mateřská škola Staré Čívce je odloučeným pracovištěm školy. V září roku 2007 se přemístil provoz ze stísněných a hygienicky nevyhovujících prostor do nové pavilonové budovy s kapacitou 52 dětí a vlastní školní jídelnou - výdejnou. Budova se nachází v krásném přírodním prostředí v blízkosti Zámečku Staré Čívce, a proto nevádí, že mateřskou školu obklopuje nepřilíživá školní zahrada.

Celodenní provoz mateřské školy je na obou pracovištích od 1. 9. 2021 od 6:30 do 17:00 hodin.

Mateřská škola se snaží především o úzkou spolupráci obou škol. Dále spolupracuje s širokou rodičovskou veřejností, s Městským obvodem Svítkov, kam pravidelně přispíváme články do novin, Tenisovou školou ve St. Čívicích, se Základní školou Svítkov, ZŠ Resslerova a ZŠ Staňkova na Dukle, IZS, s akciovou společností Paramo, letišťem, plochou dráhou a dostihovým spolkem, místní knihovnou, Zahrádkářským spolkem a místní infrastrukturou (pošta, lékárna, pediatr,...)

Podmínky a organizace vzdělávání

- věcné podmínky

V obou mateřských školách jsou třídy uspořádány jako herny podporující aktivity dětí potřebné pro rozvoj jejich osobnosti. Důležité místo je věnováno vystavování dětských výtvorů. Prostředí poskytuje dětem podněty pro pracovní, pohybové, dramatické a smyslově poznávací činnosti. Ve třídách je dostatek dětem dostupného výtvarného materiálu, hraček, knih a pomůcek. Vybavení, zařízení, tělovýchovné nářadí a pomůcky jsou přizpůsobeny požadavkům a potřebám dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Vše je pravidelně doplňováno a obměňováno. Závěrem lze konstatovat, že celkové podmínky pro výchovnou práci jsou v obou mateřských školách po dokončení rekonstrukcí velmi dobré.

MŠ Popkovice

V původní jednopatrové budově jsou dvě třídy po 25 dětech. Třída předškoláků má svoji samostatnou ložnici, kde jsou stabilně rozložena lehátka. Ve druhé třídě této budovy se lehátka pro odpolední odpočinek denně rozkládají. Obě třídy jsou světlé, vzdušné a po rekonstrukci prostorově vyhovují daným požadavkům. Podlahy obou tříd jsou pokryté zčásti kobercem (hrací koutky), v části, kde se děti stravují, je podlaha pokryta omyvatelným linoleem. Ve dvou třídách je piano, ve třetí třídě jsou k dispozici elektrické varhany a v každé třídě je CD přehrávač. Ve třídě předškoláků je PC se souborem didaktických her, televizní přijímač a videopřehrávač. V roce 2018 byla z finančních prostředků z projektu Šablony I zakoupena interaktivní tabule.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

V modulové přístavbě je prostorná třída pro 26 dětí, která je přirozeně rozdělena na hrací část, jež je pokryta kobercem a v odpoledních hodinách se stává i odpočinkovým místem, kde se každý den rozkládají dřevěná lehátka. V druhé části je omyvatelná podlahová krytina a tato část třídy je vybavena stoly a židličkami, které slouží jednak ke stravování dětí, ale i pro jejich celodenní různorodé pracovní aktivity. Škola je vybavena vhodným nábytkem, který umožňuje běžné hry a činnosti dětí. Od října 2016 byla v rámci rekonstrukce ve škole vybudována nová keramická dílna s vlastní pecí.

K budově patří nepříliš velká školní zahrada se třemi pískovišti, průlezkami, skluzavkou, dřevěným altánem a zabudovanými dřevěnými hračkami částečně financovanými správou nedalekého letiště.

V průběhu letních prázdnin 2021 došlo k estetickým i funkčním úpravám venkovního prostředí. Stávající chodníky byly vyzdobeny dětskými motivy s využitím k pohybovým aktivitám (skákácí panák, aj.).

Dále pro možnosti výchovně – vzdělávacích činností venku vznikl komunitní kruh z dřevěných špalků. Pro zvýšení bezpečnosti dětí byla zabudována při warexové přístavbě branka. Obě zahrady prošly razantním prořezem, navezení mulčovací kůry, kačírku a dosetí a dosázení drobných okrasných dřevin.

V současné chvíli je pro nevyhovující stav nutná oprava plotu podél celého areálu MŠ, což je v jednání s OMI.

MŠ Staré Čívce

V jednopodlažním objektu pavilonového typu jsou dvě třídy s celkovou kapacitou 52 dětí. Součástí budovy je i městská knihovna, která přirozeným způsobem posiluje u dětí pozitivní vztah k četbě. Mateřská škola se zapojila do projektu „Mati, tati, pojďme si číst“, který posiluje čtenářskou pregramotnost. Na jednotlivé třídy jsou průběžně dokupovány nové knižní tituly. Dvě rozlehlé třídy jsou umístěny zrcadlově a jsou rozděleny na hernu a jídelnu, ve které je omyvatelná podlahová krytina. K dispozici je v jedné třídě klavír a ve druhé elektrické varhany. Hračky jsou uloženy tak, aby byly všem dětem běžně dostupné. Herna pokrytá kobercem slouží v době odpoledního klidu jako ložnice dětí, kde se lehátka každý den rozkládají a skládají. Součástí třídy je sklad hraček a sklad lehátek. Na třídy navazuje sociální zařízení a šatna dětí. Škola je vybavena elektrickou pecí na vypalování keramiky. Práce s keramickou hlinou je součástí výchovně-vzdělávacího procesu dětí (viz příloha č. 1) a k tomuto účelu je v MŠ vybudovaný „keramický kout“. Od 1. 9. 2021 bude keramika zapojena do režimu dne a tím bude přizpůsobena pracovní doba paní učitelek. Keramické výrobky si děti odnáší domů, případně vkusně vyplňují prostory školy. V říjnu 2020 byla zahájena činnost keramického kroužku pro zájemce. Pro výdej jídla slouží moderně vybavená školní jídelna-výdejna.

V průběhu letních prázdnin 2021 proběhla revitalizace zahrady pod vedením firmy Makra. Byly zakoupeny pracovní stoly, lavičky a polygonální lavice. Nově byla zastřešena pískoviště. Pro možnost venkovní výuky byla nainstalována víceúčelová didaktická tabule a vyvýšené záhony.

Nepříliš velká zahrada je vybavena dvěma pískovišti, zabudovanými houpačkami, dřevěným altánem, skluzavkou a dřevěným vláčkem. V jižní části zahrady je atrium, které se bude v budoucnu zastiňovat markýzou, aby mohlo sloužit k venkovním hrám dětí. Rovněž je výhledově v plánu dovybavení zahrady vhodnými polytechnickými hračkami (ponk pro tvořivé chlapce a venkovní kuchyňka). K zahradě patří

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

sklad hraček, který je součástí budovy. Vnitřní i venkovní prostory odpovídají po hygienické a bezpečnostní stránce předpisům pro provoz předškolního zařízení.

Poloha školy umožňuje realizovat s dětmi krásné vycházky do blízké přírody v okolí mateřské školy.

- životospráva a psychosociální podmínky

Vhodná skladba jídelníčku zajišťuje plnohodnotnou a vyváženou stravu. Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se vhodným přístupem vést děti k návykům zdravého stravování, tzn., děti pouze motivujeme. V průběhu celého dne je zajištěn pitný režim, kdy má každé dítě sebeobslužným způsobem k dispozici vodu, ovocné čaje a šťávy. Během dne dětem připomínáme prospěšnost dodržování pitného režimu. V letních měsících při odpoledním pobytu venku je dětem v Popkovicích k dispozici venkovní pítka a ve Starých Čívicích barel s pitnou vodou.

V průběhu dne mezi jednotlivými jídly (svačina, oběd) jsou dětem podávány ovocné svačinky formou samoobslužného bufetu. Jedenkrát týdně zařazujeme tzv. „mazací den“, kdy si děti předškolního věku samostatně mažou různé druhy pomazánek na vybraný druh pečiva. Snažíme se dodržovat zásadu „Co si namažu, to také sním“. Mezi jednotlivými jídly jsou zachovány intervaly do tří hodin. Vlastní stravování v mateřské škole není umožněno, pouze ve výjimečných a závažných případech podložených lékařskou zprávou.

Délka odpoledního odpočinku je přizpůsobena věku a individuálním potřebám dětí. Pravidelně poslouchají předčítání pohádek a příběhů. Poté mají možnost účastnit se klidových činností. Učitelky volí v průběhu dne činnosti tak, aby byly střídány aktivní pohybové činnosti s relaxací, berou ohled na výkonnost jednotlivých dětí. Děti do činností nenutí, pouze je motivují. Děti mají s ohledem na bezpečnost dostatek pohybu uvnitř i venku. Každý den se snažíme v dopoledních hodinách dodržovat dvě hodiny pobytu venku s výjimkou silného deště, mrazu či inverze. Rovněž odpoledne tráví děti za příznivého počasí svůj pobyt na školní zahradě.

Všichni zaměstnanci školy se snaží být dětem přirozeným vzorem a kladou důraz na přívětivé školní prostředí, které je zásadní pro celkovou kvalitu práce školy. Příznivé klima školy a důraz kladený na zdraví se odráží v celém vzdělávacím procesu, který akceptuje individuální rozdíly a umožňuje odpovídající učení s možností volby. Volnost a svobodu dětí pedagogové respektují do té míry, pokud jsou schopny zajistit bezpečnost dětí. Důležitým prvkem je motivující hodnocení. Proto činnosti dětem nastavujeme tak, aby podporovaly jejich samostatnost, důvěru v sebe sama a aby každé dítě mohlo být v něčem úspěšné.

Pravidla soužití si děti vytvářejí společně vždy na začátku nového školního roku. Učí se podle nich žít v kolektivu tak, aby neomezovaly ostatní, ale současně, aby se cítily šťastně a spokojeně podle zásady „respektovat a být respektován“. U dětí podporujeme ohleduplnost, vzájemnou toleranci, pomoc a citlivost. Současně je učíme asertivnímu chování, aby si dovedly s respektem k druhému hájit své zájmy. Tímto prosociálním přístupem předcházíme šikaně mezi dětmi (viz příloha č. 2).

V rámci skupiny se maximálně snažíme o individuální přístup, kdy sledujeme každé dítě, jeho potřeby a zvláštnosti. To je ztíženo velkými počty dětí ve třídách. Dětem ponecháváme dostatečný prostor pro

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

spontánní hru a klademe důraz na pohybové vyžití dětí. K dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je na základě doporučení přidělen kvalifikovaný asistent pedagoga.

- organizační chod školy

Časový rozvrh dne je nastaven tak, aby co nejvíce vyhovoval potřebám a zájmům dětí. V předškolním věku je u dětí potřebný pravidelný denní rytmus a řád, který vystihuje v naší mateřské škole právě organizace dne, která je jednotná, ale současně flexibilní, tj. zároveň umožňuje přizpůsobit činnosti aktuálním potřebám a situaci. Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla, pobytu venku a odpoledního odpočinku. Vždy je třeba respektovat rovnocenné postavení dětí a jejich individuální potřeby. Ranní příchody dětí nejsou časově omezené vyjma povinného předškolního vzdělávání, kdy děti absolvují 4 souvislé hodiny denně, a to od 8:00 do 12:00 hod. Po dohodě s učitelkou na třídě si lze dítě vyzvednout po obědě nebo kdykoliv během dne.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Režim dne

BROUČCI A VEVERKY

6.30 – 7.15	scházení na počáteční třídě
7.15 – 8.45	hry dle zájmu a přání dětí, řízené a spontánní činnosti v souladu s ŠVP s přihlédnutím k individuálním vzdělávacím potřebám dítěte
8.45 – 9.00	hygiena, svačina
9.00 – 9.30	komunitní kruh – rituály, rozhovory s dětmi
	společné řízené výchovně-vzdělávací aktivity se zaměřením na všestranný rozvoj dítěte (hudební, pohybové, dramatické, logopedické, četba, názorné ukázky (pokusy), aj.
9.30 – 11.30	příprava na pobyt venku a samotný pobyt venku (zahrada, vycházka)
11.30 – 12.00	hygiena, oběd
12.00 – 14.00	poslech pohádky, odpočinek na lehátku
14.00 – 14.30	hygiena, svačina
14.00 – 17.00	spontánní činnosti dětí, v případě příznivého počasí pobyt venku na zahradě školy

SLUNÍČKA, MOTÝLCI, SOVIČKY

6.30 – 7.15	scházení dětí na počáteční třídě
7.15 – 8.45	hry dle zájmu a přání dětí, řízené a spontánní činnosti v souladu s ŠVP s přihlédnutím k individuálním vzdělávacím potřebám dítěte
8.45 – 9.00	hygiena, svačina
9.00 – 9.45	komunitní kruh – rituály, rozhovory s dětmi
	společné řízené výchovně-vzdělávací aktivity se zaměřením na všestranný rozvoj dítěte (hudební, pohybové, dramatické, logopedické, četba, názorné ukázky (pokusy), aj.
9.45 – 11.45	příprava na pobyt venku a samotný pobyt venku (zahrada, vycházka v okolí)
11.45 – 12.15	hygiena, oběd
12.15 – 14.00	poslech pohádky, odpočinek na lehátku, individuální činnosti dle potřeby dítěte
14.00 – 14.30	hygiena, svačina
14.00 – 17.00	spontánní činnosti dětí, v případě příznivého počasí pobyt venku na zahradě školy

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovic a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Denní režim je nastaven tak, aby se paní učitelky co nejvíce překrývaly a mohl tak být kladen důraz na individuální přístup k dětem.

Třídy jsou věkově homogenní. Ve třídě Broučků, kde je zapsáno 26 dětí, jsou děti nejmladší, tj. 3 až 4leté, ve třídě Sluníček s počtem 25 dětí jsou děti 4 až 6leté a třída Motýlků s 25 žáky je tvořena dětmi 4 až 7letými, tj. včetně dětí s odkladem školní docházky. Ráno se děti od 6:30 do 7:15 hod. schází ve třídě Sluníček, poté děti přechází s paní učitelkou do svých tříd. Odpoledne se děti v rozmezí 15:30 až 15:45 hod. opět schází ve třídě Sluníček.

MŠ Staré Čívce

Zde jsou dvě smíšené třídy po 26 dětech. Ve třídě Veverek jsou děti ve věku od 3 do 4 let, ve třídě Soviček od 4 do 6 let. Ráno se děti od 6:30 do 7:15 hod. schází ve třídě Veverek, poté odchází s paní učitelkou do své třídy. Odpoledne se děti schází na jedné třídě od 15:30 hod.

V dopoledních hodinách jsou organizovány činnosti tak, aby korespondovaly s třídním vzdělávacím programem. Pravidelně probíhají výlety, výstavy, divadla, keramické dílničky, různé sportovní aktivity a tematická zaměstnání v ekocentru. Velký důraz je kladen na individuální logopedickou péči, kterou na obou pracovištích pravidelně zajišťují u vybraných předškoláků logopedické asistentky z řad našich pedagogů. Ve spolupráci s klinickým logopedem PPP v Pardubicích každoročně v podzimních měsících probíhá depistáž u vybraných dětí s následnou jarní kontrolou.

Hrubou motoriku rozvíjíme u předškoláků pravidelně 1x týdně v období leden až březen pohybovou přípravou v Sokolovně na Olšinkách. V odpoledních hodinách zařazujeme nadstandardní aktivity, které jsou hrazeny rodiči, jako kroužek angličtiny a keramiky.

V době letních prázdnin bývá mateřská škola uzavřena. Termín uzavření je vždy stanoven zřizovatelem a včas zveřejněn na rodičům dostupných místech (budova školy, web MŠ)

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- řízení školy

Naše mateřská škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou v rozsahu vymezeném zákonem. Jedná se o školskou právnickou osobu zřízenou v souladu se školským zákonem a zapsanou do školského rejstříku. Mateřská škola poskytuje vzdělávání se státní garancí, tj. podle Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání a podléhá kontrole ze strany České školní inspekce. Výkonným a současně statutárním orgánem této školské právnické osoby je ředitelka školy, která rozhoduje ve věcech týkajících se poskytování vzdělávání, odpovídá za personální a materiální úroveň vzdělávání a za efektivní využívání finančních prostředků přidělovaných ze státního rozpočtu, za zajištění dohledu nad dětmi, vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti a pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ředitelka školy je současně posledním článkem při výkonu státní správy ve školství a kromě své řídicí a rozhodovací pravomoci je v zákonem taxativně stanovených případech oprávněna vydávat správní akty. Zřizuje pedagogickou radu, tvořenou všemi pedagogy, jako svůj poradní orgán a současně jako jeden z neúčinnějších nástrojů rozvoje školy. Základním předpokladem kvalitní školy je pracovní kolektiv. Materiálně technické zázemí, i když je důležité, kvalitu školy samo o sobě nezajistí. Je tedy nutné, aby pracovní kolektiv sdílel stejné nebo obdobné hodnoty a posunul své myšlení od „já“ k „my“. Tento posun je možné zajistit tím, že je pedagogickým pracovníkům umožněno spolupodílet se na řídicím procesu, čímž dojde k posílení jejich osobní odpovědnosti, samostatnosti a pocitu sounáležitosti se školou. Ředitelka se snaží především učitelky pozitivně motivovat a rozvíjet jejich vzájemnou spolupráci. Na pravidelných pedagogických radách jsou probírány nové informace a poznatky např. z psychologie, pedagogiky atd., probíhá diskuze o průběhu a výsledcích vzdělávání. V případě nutnosti jsou přijímána opatření a přijatá řešení jsou pro všechny závazná. Tyto pedagogické rady bývají zpravidla pro obě pracoviště společné a jsou uskutečňovány 1x měsíčně. V případě potřeby je lze operativně uskutečnit pouze v rámci konkrétního pracoviště (Popkovice, Staré Čívce).

Nedílnou součástí motivace je vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a tím zajištění jejich trvalého profesního růstu a udržení jejich konkurenceschopnosti. Proto jsme se zapojili do operačního programu OPVVV. Spolupráce obou škol a jednotné koncepční řízení je garantováno především pravidelnou spoluprací mezi ředitelkou, zástupkyní ředitele a vedoucí učitelkou odloučeného pracoviště. Informační systém probíhá především v osobní rovině (pravidelná osobní setkání, mail, sms, telefon). Od září 2021 bude zprovozněn program Správa MŠ, která umožní snazší a rychlejší komunikaci mezi oběma pracovišti, mezi jednotlivými pracovníky i rodiči. Zároveň dojde k obnově webových stránek mateřské školy.

Vedení mateřské školy současně garantuje vnější vztahy, jako je např. informovanost a spolupráce se širokou rodičovskou veřejností např. webovými stránkami www.msduha.eu, se zřizovatelem, kontrolními a nadřízenými orgány, dodavateli a partnerskými organizacemi.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- personální zajištění

V mateřské škole v Popkovicích vzdělávání a výchovu dětí zajišťuje 11 pedagogů včetně ředitelky. Ve Starých Čivicích se jedná o čtyři pedagogy včetně paní zástupkyně pro toto odloučené pracoviště. Pedagogové splňující kvalifikační požadavky dané zákonem o pedagogických pracovnících jsou zařazeni v 9. platové třídě. Všichni pedagogové pracují na plný úvazek. Pro školní rok 2022/2023 máme přiděleny 4 čtyři asistenty pedagoga pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a po dobu čerpání Šablon III a Šablon OP JAK máme k dispozici školní asistentku. Učitelky mají v kompetenci samostatně volit témata třídního vzdělávacího programu, formy a metody své výchovné práce. Všichni ovládají práci s PC na běžné uživatelské úrovni (word, excel, outlook). Během letních prázdnin v roce 2022 došlo k novému zasíťování obou pracovišť. Pedagogové si udržují a doplňují své vzdělání pravidelnou účastí na seminářích pořádaných NIDV a CCV. Většina učitelek absolvovala intenzivní logopedický seminář pod vedením klinického logopeda, na jehož základě probíhá v naší mateřské škole pravidelná individuální logopedická péče a poradenství rodičům. Své znalosti si nadále prohlubují návaznými semináři.

Zájmové aktivity jako předplaveckou výuku, cvičení v Sokole pro rozvoj pohybové gramotnosti, saunování dětí v MŠ Doubek, běh Vaňka Vaňhy, sportovní odpoledne pro rodiče s dětmi, zapojení se do projektu Sportimáček se zakoupením sportovního načiní...Dále v každoroční nabídce zájmových aktivit bývá spolupráce se Ski Fanatic, která zajišťuje základní lyžařský kurz pro děti ve skiareálu Hlinsko v Čechách, kurz baseballu pod vedením lektora z místního baseballového klubu.

Kolektiv pracoviště v Popkovicích dále tvoří provozní zaměstnanci, a to dvě školnice a dvě paní kuchařky. Všichni provozní zaměstnanci mají plné úvazky. Ve Starých Čivicích se jedná o dvě provozní pracovnice, a to jedna školnice s plným úvazkem a jedna pracovnice školní jídelny-výdejny se zkráceným úvazkem.

Klima školy je příznivé, pokud jsou vzájemné pracovní vztahy přátelské, založené na respektu a osobní odpovědnosti, kdy každý zaměstnanec, tedy i ten, který nepřichází do přímého každodenního styku s rodiči, ví, že jeho činnost je pro celkový úspěch školy důležitá.

- spoluúčast rodičů

V naší výchovné práci navazujeme především na výchovu dětí v rodině, proto je spolupráce s rodinou pro naši práci stěžejní. Rodiče se postupně seznamují s metodami práce mateřské školy, získávají pravidelně informace o svém dítěti, uplatňují své názory při výchově a vzdělávání a navazují na školní výchovu. Rodiče mají nejen právo na ochranu svých osobních údajů a svého dítěte, ale i na zachování diskrétnosti při předávání informací mezi pedagogem a rodičem. Poradenská činnost pedagogů je založena na individuálních rozhovorech s rodiči se zaměřením na výchovné, vzdělávací a kázeňské problémy, na poradenství, které má pomoci rodičům při výchově a samozřejmě slouží i k vzájemnému poznávání, které by mělo přirozeně vyústit ve vzájemné pochopení a důvěru. Rovněž pro rodiče pořádáme informativní

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

schůzky. Odborné poradenství je rodičům nabízeno v oblasti logopedie, psychologie, rodinných vztahů, a to prostřednictvím externích odborníků, které rodičům v případě potřeby mateřská škola zprostředkuje. Obecné informace sdělujeme pomocí informačních nástěnek umístěných v prostoru šaten, informačních letáků a www stránek (www.msduha.eu) naší mateřské školy. Jedná se o aktuální informace spojené s každodenním chodem mateřské školy, s obsahem výchovné práce apod. Fotodokumentace z činnosti školy je na základě písemného souhlasu rodičů umístována na www stránkách pod heslem. Dětské výtvarné práce, které nejlépe rodičům zprostředkovávají dění v mateřské škole, jsou pravidelně využívány pro výzdobu školy a poté si je děti odnáší domů.

Rodiče mají právo po dohodě s pedagogem kdykoliv vstoupit do třídy a účastnit se hry svého dítěte. Adaptaci nových dětí usnadňujeme před nástupem do mateřské školy např. zkráceným adaptačním pobytem, který si individuálně rodiče domlouvají s třídními učitelkami, pořádáním dne otevřených dveří, dále účastí na akcích pořádaných školou a určených pro širokou rodičovskou veřejnost (oslava příjezdu sv. Martina na bílém koni, jarní oslavy, školní akademie, sportovní klání apod.). Vítejme každou pomoc rodičů, kdy se mohou aktivně podílet na drobných opravách, úklidu školní zahrady a pomáhají i formou sponzoringu. Rodiče se mohou zapojit do různých charitativních sbírek (víčka z PET lahví, zvířecí útulky, sběr starého papíru, aj.) a prodeje výrobků chráněné dílny. Přesto je stále nutné hledat nové formy a možnosti spolupráce.

- spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi

Nejintenzivnější spolupráce probíhá na úrovni mateřská škola x základní škola. Jedná se o Základní školu ve Svítkově a na Dukle. Pořádání společných kulturních či sportovních akcí a vzájemná účast na nich, pomáhá dětem postupně poznat školní prostředí a tím významně přispět k bezproblémovému nástupu dětí do prvních tříd. Tato spolupráce umožňuje nejen poznávání prostředí, ale vzájemné poznávání dětí a učitelů, seznamování s formami a metodami práce školy a v neposlední řadě napomáhá vzniku nových dětských přátelství. Oddíl hokejbalu ve Svítkově pravidelně organizuje pro MŠ náborové akce spojené s prezentací a aktivním zapojením dětí. Velmi intenzivní je rovněž spolupráce s Ekocentrem Paleta, kde výukové programy doplňují a navazují na výchovnou práci mateřské školy v oblasti ekologie.

Spolupráce probíhá s městskou knihovnou a s obecní knihovnou, která sídlí přímo v budově mateřské školy ve Starých Čivicích, kde jsou celoročně vystavovány dětské výtvarné práce. Děti mají k dispozici velký výběr hodnotné literatury a paní učitelky jsou pravidelně informovány o knižních novinkách. Naše mateřská škola se zapojila do celostátního projektu „Mami, tati, pojďme si číst“.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Charakteristika školního vzdělávacího programu

- organizace vzdělávání

Školský zákon, tato základní zákonná norma, řeší v § 2 zásady a cíle vzdělávání. Stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, a rovněž vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání. Na rozdíl od předchozí právní úpravy (platné do konce roku 2004) výše uvedený zákon řadí předškolní vzdělávání, které probíhá v mateřských školách, do systému vzdělávání. Podporuje nejen rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, ale rovněž se podílí na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Navazuje na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s rodinou zajišťuje dětem všestrannou péči.

Zápis a přijímací řízení probíhají po dohodě se zřizovatelem v měsíci v květnu. O termínu zápisu je veřejnost informována prostřednictvím www stránek školy (www.msduha.eu), města Pardubic, plakátu vyvěšeného na budově školy. Děti jsou přijímány dle předem ředitelkou stanovených kritérií, která nesmí být diskriminační. O výsledku přijímacího řízení jsou rodiče informováni zveřejněním výsledku na veřejně přístupném místě nebo písemnou formou. K předškolnímu vzdělávání jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od dvou let. Kritéria přijímacího řízení s dostatečným předstihem vydává zřizovatel. Se školním rokem 2017/2018 přichází řada změn. Zásadní změny přináší oblast aplikace vyhlášky č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (podpůrná opatření) a novela zákona č. 561/2004 Sb., (školský zákon) a z ní vyplývající nová povinnost povinného předškolního vzdělávání pro děti, které dosáhly do 31. 8. 2017 věku 5 let. Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (§ 34odst. 2) v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formou pravidelné denní docházky v pracovních dnech, a to v rozsahu 4 souvislých hodin denně. Začátek vzdělávání byl stanoven ředitelkou školy na 8:00 hod. Zákonný zástupce má povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do MŠ. Zanedbávali péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle §182a školského zákona. Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Tuto skutečnost je povinen písemně oznámit ředitelce mateřské školy.

Dle školského zákona, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2005, vytváří předškolní vzdělávání základní předpoklady pro pokračování v dalším vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Poskytuje také speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel úzce s rodiči a dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení. Systém péče o děti s priznanými podpůrnými opatřeními je následující:

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Do mateřské školy mohou být přijaty na základě žádosti zákonných zástupců děti se speciálními vzdělávacími potřebami. K posouzení podmínek pro přijetí dětí se zdravotním postižením je nutné písemné vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se dle § 16 školského zákona rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou.

Podpůrná opatření prvního stupně. Ředitelka mateřské školy rozhodne o poskytování podpůrných opatření prvního stupně bez doporučení školského poradenského zařízení i bez informovaného souhlasu zákonného zástupce. Tím není dotčeno právo zákonného zástupce na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte. Třídní učitel mateřské školy zpracuje plán pedagogické podpory, ve kterém bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projedná jej s ředitelkou. Po 3 měsících dojde společně se zákonnými zástupci k vyhodnocení plánu pedagogické podpory. Pokud by nepostačovala podpůrná opatření prvního stupně, doporučí ředitelka mateřské školy zákonným zástupcům využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně. Podmínkou pro uplatnění podpůrného opatření 2. až 5. stupně je doporučení školského poradenského zařízení spolu s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitelky nebo OSPOD.

Ředitelka mateřské školy určí učitele odpovědného za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ředitelka zahájí poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce.

Škola průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však jedenkrát ročně, v případě souvisejících okolností častěji. Poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně ukončí, je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2. až 5. stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, s ním se pouze projedná.

Vzdělávání dětí nadaných. Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných. Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí. Ředitelka školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit dítěti s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka (cizinci) je poskytována individuální podpora pro snazší osvojení si jazyka, socializaci v rámci skupiny a snazší nástup do základní školy. V předškolním ročníku je tato podpora stanovena na 1 hodina týdně a je poskytována pracovníkem kompetentním k logopedické přípravě dítěte.

Stanovené rámcové cíle i očekávané výstupy ŠVP jsou pro všechny děti společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má pedagog na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami pedagog zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno.

- filozofie a koncepce školy

Prioritou školy je to, co dítě prožívá a cítí. Proto základní myšlenkou, z níž vyšla koncepce naší školy, je prospěch každého jedince, jeho osobnostní pokrok, zdravý rozvoj založený na vnitřní motivaci a osobní aktivitě. To je hodnota, kterou rodiče vnímají a oceňují.

Principem, z něhož vychází koncepce naší mateřské školy, je rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí každého dítěte, a to cestou přirozené prožitkové výchovy. Při vzdělávání dětí je důraz kladen na dostatek volného pohybu v sepejetí s přírodou, aktivní komunikaci (v mateřském i cizím jazyce), která je hlavní cestou žáka k získání potřebných znalostí, dovedností a postojů pro život v moderní společnosti 21. století, která využívá ve velké míře informační technologie. Cílem je prospěch každého jednotlivého dítěte, jeho zdravý rozvoj, a to jak fyzický tak psychický, pocit duševní pohody, osobního bezpečí a jistoty.

- prostředky, které škola využívá pro plnění záměrů

Realizace vzdělávacího programu je založena na vnitřní motivaci dětí, jejich aktivní účasti tak, aby podporovala prožitkové učení hrou a činnostmi. Má-li dítě získat v mateřské škole chuť do učení, má-li být podpořena jeho přirozená touha poznávat, musí veškeré učení probíhat hrou. Témata, kterými děti žijí, se odráží na výzdobě jednotlivých tříd, ale i na celkové výzdobě mateřské školy. Dítě nesmí být v procesu učení pasivním příjemcem, ale aktivním spoluvůrcem. Na základě komunikativních dovedností dítěte

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady a chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.

Pro vzdělávací činnost dětí v MŠ využíváme dále situační učení, které poskytuje dětem srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se děti učily dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebují a lépe tak chápaly jejich smysl. Zde se snažíme aktivně navazovat spolupráci s rodiči, kteří mohou děti seznámit např. se svou profesí.

Bezespору sem patří i sociální učení založené na principu přirozené nápodoby, tj. poskytování každodenních vzorů chování a postojů nejen všemi pracovníky mateřské školy, ale zároveň je to vytváření pravidel soužití ve třídách. Je důležité, aby dítě pochopilo, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, aby si plně uvědomilo, že svou aktivitou a iniciativou může ovlivnit nejen konkrétní situaci, ale i prostředí, ve kterém žije.

Rovněž zařazuje aktivity zaměřené na rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti kombinované s dostatečně dlouhým pobytem venku, aby dítě mělo možnost volného pohybu, který je důležitý z hlediska jeho vývojových potřeb.

- specifikace programu

Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání (dále jen RVP PV) je součástí dvojúrovňového systému kurikulárních dokumentů, vymezuje státem stanovený závazný rámec vzdělávání a stanovuje požadavky na vzdělávání tak, aby všem dětem, které se tohoto vzdělávání účastní, byla zajištěna jeho srovnatelná kvalita. Klíčové kompetence představují ideální cílové stavy, které říkají kam směřovat, oč usilovat a slouží k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu. Hlavním cílem vzdělávání v mateřské škole je vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něho dosažitelná. Prioritními jsou rozvoj životních dovedností a kompetencí, jako např. chuť vzdělávat se, umět řešit problémy, komunikovat a spolupracovat s ostatními.

Školní vzdělávací program (ŠVP) představuje cestu školy ke kvalitě je základním programovým dokumentem a vizitkou školy. Zajišťuje podmínky pro výchovu a vzdělávání tak, aby děti byly při pobytu ve škole šťastné, ale současně, aby pro ně byl pobyt mimo rodinu přínosný. Základní myšlenkou a principem, z něhož vychází koncepce naší mateřské školy, je rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí každého dítěte cestou přirozené výchovy, jako základní přípravy pro život a další vzdělávání. Mateřská škola Duha s celodenním provozem pracuje podle ŠVP „Zdravý rok v mateřské škole“, který vychází ze čtyř ročních období a je společný pro obě její pracoviště. ŠVP je založen na přirozeném stále se opakujícím rytmickém střídání ročních období a s tím souvisejících tradic a zvyků. Celoroční témata vychází z každodenního života dětí a vystihují hlavní záměr vzdělávací práce mateřské školy. Cílem je vytvořit v dětech představu o nerozlučném sepejetí člověka s přírodou a společností, posilovat kladný vztah k sobě samému, k druhým lidem, k přírodě a životnímu prostředí. K tomu jsou ideální pravidelné tematické vycházky do přírody, kde děti získávají pozitivní vztah k přírodě a přirozeně rozvíjejí své motorické dovednosti, které jsou základním předpokladem pro správný vývoj řeči a tím bezproblémový přechod do 1. třídy.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Duha je součástí přírody, stejně tak zaměření naší výchovné práce vychází z přírody. Její barevné spektrum odpovídá různorodé škále dětí, které se v mateřské škole setkají:

- červená symbolizuje chuť do života
- oranžová vyjadřuje radost a energii
- žlutá podněcuje a rozveseluje
- zelená je svěží a symbolizuje uklidnění, toleranci
- modrá je barva intelektu a duševní inspirace
- fialová vyjadřuje originalitu, přináší inspiraci a pokoru.

Duha pomyslně spojuje dvě místa, tj. v našem případě dvě mateřské školy.

Obě mateřské školy se nacházejí v okrajových částech města, tzn., že jsou spíše venkovského rázu, proto mohou mít stejné zaměření výchovné práce. Zaměření na ekologickou výchovu a výchovu dětí k péči o své zdraví spolu úzce souvisí. Obě výchovy se prolínají a jsou základem při přípravě dětí na vstup do základní školy. Vzdělávací obsah je členěn do pěti integrovaných bloků, které zahrnují všech pět vzdělávacích oblastí (biologickou, psychologickou, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální), které se vzájemně prolínají, ovlivňují a podmiňují.

Základem je vytváření a posilování kladného vztahu k sobě samému, k druhým lidem, k přírodě a souvisejícímu životnímu prostředí.

Profilace školy: ekologická výchova a výchova k péči o své zdraví

Cíle ekologické výchovy

1. Vypěstovat v dětech vědomí, že jsou součástí přírody, bez které člověk nemůže žít.
2. Vytvořit v dětech kladný vztah k životnímu prostředí, ke krásám přírody a probudit v dětech přirozený zájem o přírodu.
3. Položit základy osobní zodpovědnosti za stav prostředí, ve kterém děti samy žijí.

Cíle výchovy k péči o své zdraví

1. Přispět ke zdravému tělesnému a duševnímu vývoji dětí v předškolním období.
2. Položit základy zdravého životního stylu.
3. Pěstovat v dětech od raného věku osobní odpovědnost za své zdraví, tj. mimo jiné odolávat škodlivým vlivům a svodům okolního prostředí.

Cíle přípravy na školu

1. Naučit děti vnímat svět kolem sebe a vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společnosti, jejíž je nedílnou součástí.
2. Podporovat u dětí rozvoj sociálně kulturních postojů, návyků a dovedností, učit je přijímat společenské a morální hodnoty.
3. Pěstovat v dětech pocity jistoty a sebedůvěry, posilovat jejich zdravé sebevědomí, tvořivost a iniciativu.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Výchova a vzdělávání probíhají v naší mateřské škole ve třech základních rovinách, které se prolínají a doplňují:

1. Průběžné vzdělávání, kdy jsou děti denně ovlivňovány prostředím a všemi lidmi, kteří je obklopují. Nenásilným usměrňováním jsou děti vedeny k nápodobě.
2. Integrované bloky obsahují cílené činnosti s konkrétními vzdělávacími záměry.
3. Specifické vzdělávací programy, které doplňují cílené činnosti a rozvíjejí další schopnosti dětí (např. ekologická výchova)

1. INTEGROVANÝ BLOK **JÁ A MÉ OKOLÍ**

V tomto bloku se děti seznamují s novým prostředím a novou rolí, učí se orientovat v prostorách školy a jejím okolí, navazují kontakty s dětmi a učitelkami. Vytvářejí a upevňují pravidla společného soužití, učí se základním pravidlům chování, režimu dne. Získávají nové zkušenosti a poznatky ve vztahu k vlastnímu já, ve vztahu k druhým lidem. Důraz je kladen na vytváření zdravého sebevědomí dítěte, na osamostatňování se a na správné životní návyky a postoje dítěte tak, aby mohlo úspěšně zahájit školní docházku. *Vyprávěním či kresbou seznamují ostatní, jaká je jejich rodina, dokážou přesně pojmenovat její členy. U dětí posilujeme přirozeně zdravou vazbu na rodinu. Formou předčítání, prohlížením obrázkových knih, ale i básniček a písní si děti uvědomují, co je vlastně domov. U dětí postupně budujeme vztah k obci, ve které žijí a sounáležitost se společenstvím lidí ve svém nejbližším okolí.*

Různorodými činnostmi se snažíme u dětí co nejvíce posilovat odpovědnost za vlastní bezpečnost. Učí se reagovat na dopravní situace a orientovat se v základních pravidlech silničního provozu. Poznávají pravidla přecházení silnice, dodržování pravidel bezpečné chůze na přechodu (i se semaforem) a po chodníku.

- MY SE ŠKOLKY NEBOJÍME, S PRAVIDLY SI PORADÍME
- KDE DOMOV MŮJ (MOJE RODINA, OBEC, MĚSTO, STÁT)
- TEN DĚLÁ TO A TEN ZAS TOHLE
- POZOR DĚTI, ČERVENÁ
- BRZY BUDU ŠKOLÁKEM

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Dítě a jeho psychika

- vytváření základů pro práci s informacemi
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- získání relativní citové samostatnosti
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivnit vlastní situaci
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj paměti a pozornosti
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, číslice)

Dítě a ten druhý

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj tolerance, respektu,...)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopností projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- *zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*

Sebeobsluha

- *zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony*
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*

Zdraví a bezpečí

- *mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- *Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání*
- *správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči*
- *pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno*
- *domluvit se slovy*
- *učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)*
- *porozumět slyšenému*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti

vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)*
- zaměřovat se, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu, rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- *rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie*
- *spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného*

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*

Sebepojetí, city, vůle

sebevědomí a sebeuplatnění

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- respektovat předem vyjasněná pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přijímat pokyny*
- *přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým
- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Sociabilita

- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci*
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- (v jednotlivých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje), mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde*
- *v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se nejen v mateřské škole opakují*
- *chápat základní pravidla chování pro chodce*

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- *zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění a změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, poskoky, skoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů na místě)

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinové konverzace
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem
- Spontánní hra, volné hry
- Smyslové hry
- Námětové hry a činnosti
- Hry na téma rodiny, přátelství apod.
- Aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- Činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- Poznávání sebe sama
- Získávání relativní citové samostatnosti
- Hry na rozvoj sebeovládání
- Hry na rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Aktivity podporující sbližování dětí
- Sociální a interaktivní hry
- Kooperativní činnosti
- Společná setkávání, povídání

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity
- Tvůrčí činnosti
- Receptivní činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, ...)
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí
- Aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- Poučení o možných nebezpečných situacích
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Práce s obrazovým materiálem
- Praktické činnosti
- Využívání přirozených podnětů

2. INTEGROVANÝ BLOK **MÁME RÁDI PŘÍRODU**

V tomto bloku děti pozorují změny, které se v přírodě projevují pravidelným střídáním ročních období. Tím si děti uvědomují časové souvislosti a závislost člověka na přírodním prostředí. Získávají konkrétní zkušenosti a poznatky o živé a neživé přírodě, učí se rozeznávat druhy zvířat i rostlin a jejich přirozená prostředí, ve kterých žijí nebo se vyskytují. Děti se učí rozhlížet kolem sebe, učí se vnímat krásu přírody všemi smysly a tím posilovat pozitivní vztah k Zemi. Učí se radovat z každodenních maličkostí, které jim příroda nabízí. Manipulují a experimentují s přírodními materiály, seznamují se sezónními činnostmi lidí. V dětech je přirozeně probouzen vztah k přírodě a potřeba chránit ji, jsou jim vštěpovány základy ekologického chování s vědomím, že každý člověk se svým chováním podílí na kvalitě životního prostředí a může ho ovlivňovat. V dětech je prohlubována sounáležitost, jak s přírodou a společností, tak s celou planetou Zemí.

- JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA - TO JE CELÝ ROK
- DARY PŘÍRODY – KVĚTINY, STROMY, PLODY
- ZVÍŘATA, PTÁCI, HMYZ

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu
- osvojení si poznatků o pohybových činnostech

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj komunikativních dovedností
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivnit vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahu dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhým lidem (v rodině, v MŠ, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj tolerance, respektu,...)
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti aktivně se přizpůsobovat prostředí
- seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých změnách
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiál*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)*
- *upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech*

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)*
- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *chápat jednoduché hádanky a vtipy*

Poznávací schopnosti, vnímání

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)*
- *rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus*
- *rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)*
- *odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat*
- *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,*
- *jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)*

Sebeovládání a přizpůsobivost

- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit*

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- *rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie*
- *spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného*
- *vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)*
- *tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)*
- *navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)*
- *využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí*

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, označení nebezpečí - elektřina, zákaz rozdělávání ohně, koupání, skákání do vody atd.)*

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)*

Řešení problémů, učení

- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- *slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl*
- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech*
- *jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit,*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

postupovat podle pokynů a instrukcí

- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*

Sebepojetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *rozhodovat sám o sobě (o svém chování)*

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.*
- *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)*
- *rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání*

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- *přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem*
- *spolupracovat s ostatními*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Sociabilita

- *chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené*
- *dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla*
- *odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná*
- *vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)*
- *uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní*
- *potřeby*

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída,*
  - *mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*

Kultura, umění

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární,*
- *filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé,*

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

podnětné apod.)

- *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění*

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod a upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek, a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se nejen v mateřské škole opakují*
- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)*

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- *zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje, běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, poskoky, skoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů na místě)
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem;

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

- Zdravotně zaměřené činnosti
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinové konverzace
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem
- Spontánní hra, volné hry
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Poznávání sebe sama
- Získávání relativní citové samostatnosti
- Hry na rozvoji sebeovládání
- Hry na rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Dramatické činnosti
- Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem s dospělým
- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- Sociální a interaktivní hry
- Kooperativní činnosti
- Společná setkávání, povídání
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Společné hry a skupinové aktivity
- Mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- Tvůrčí činnosti
- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění
- Receptivní činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, ...)
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit.
- Praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Práce s obrazovým materiálem
- Praktické činnosti
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte
- Pracovní činnosti, pěstitelské, chovatelské

3. INTEGROVANÝ BLOK **CHCI BÝT ZDRAVÝ**

V tomto bloku se děti seznamují se základními zásadami zdravého životního stylu. Osvojují si základní rozdíly mezi pojmy zdraví a nemoc. Dozívají se o lidech, kteří se po celý život musí vyrovnávat s určitým zdravotním znevýhodněním. Poznávají, že zdraví není samozřejmostí a že o své zdraví musí každý pečovat. Děti se seznamují se zásadami zdravého stravování, rozumí významu zdravé a nezdravé jídlo. Přirozenou součástí jejich jídelníčku se tak stává ovoce a zelenina. Děti se učí nebát lékaře a umět správně pojmenovat, co je bolí a trápí. Jsou motivovány k pravidelnému pohybu, učí se zdravotní cviky s prvky jógy, osvojují si správné držení těla a pohyb berou jako přirozenou součást každodenního života. Seznamují se i s dalšími činnostmi, které patří ke zdravému životnímu stylu, jako je otužování, saunování, plavání atd. Pozornost je rovněž

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

věnována vhodnému oblékání dle aktuálního počasí a v dětech je pěstováno vědomí, že déšť není překážkou pro pobyt venku. Děti se rovněž dozvídají o negativních závislostech jako je alkohol, cigarety, drogy nebo dlouhodobý pobyt u počítače. Poznávají, že prostřednictvím sportu získávají nejen tělesnou zdatnost, ale stávají součástí společenství lidí, kteří uznávají hodnoty jako je kamarádství, přátelství a nezištná pomoc.

- ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
(STRAVA, PITNÝ REŽIM, NÁVYKOVÉ LÁTKY, POBYT VENKU)
- ZAVOLEJTE PANA DOKTORA
(JAK JSEM PŘIŠEL NA SVĚT, ZDRAVÍ X NEMOC, ČÁSTI TĚLA, FUNKCE ORGÁNŮ, SMYSLY)
- HRY A SPORTY - KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- zachovávat správné držení těla
- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)*
- *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji,
- sportovním náčiním a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětce, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)*
- *upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech,*

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- pojmenovat části těla a některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkci, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- *pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. ramena, kolena, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. plíce, srdce, mozek, žaludek)*
- rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*
- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*

Poznávací schopnosti, vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)*
- *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,*
- *jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)*

Pozornost, soustředěnost, paměťzáměrně se soustředit a udržet pozornost

- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- *uplatňovat postřeh a rychlost*

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie*
- *spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného*
- *vyjadřovat fantazijní představy*
- *dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)*
- *vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)*
- *navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)*
- *využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí*

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- *rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci*
- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.))*

Časoprostorová orientace

- *orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase*
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- *přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit*
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)*
- *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky*

Řešení problémů, učení

- *prožívat radost ze zvládnutého a poznaného*
- *nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným*
- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech*
- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*
- *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat*

Sebepojetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- podílet se na organizaci hry a činnosti
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si svoje možnosti a limity
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- *umět se přizpůsobit změnám*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přijímat pokyny*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- navazovat kontakty s dospělým
- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Sociabilita

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát*
- *spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní*
- *potřeby*

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*

Kultura, umění

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují*
- *chápat základní pravidla chování pro chodce*

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- *zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- Zdravotně zaměřené činnosti
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Činnosti směřující k prevenci úrazů, nemoci a nezdravých návyků
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Námětové hry a činnosti
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Práce s obrazovým materiálem

4. INTEGROVANÝ BLOK **TRADICE, SVÁTKY, POHÁDKY**

Tento blok co nejvíce rozvíjí emocionální prožívání dětí a navozuje u nich duševní pohodu. Děti se prostřednictvím jednotlivých témat seznamují s lidovými tradicemi, zvyky a obyčejí, které nás provází v průběhu celého roku. Přirozeně poznávají, jak lidé dříve žili, čím se bavili, co jedli. Děti prožívají intenzivně např. nejkrásnější svátky roku, kdy v nich je přirozeně pěstována radost z obdarovávání druhých a kdy vnímají, že Vánoce jsou svátky setkávání, posilování vzájemných vztahů, rodinných vazeb, pomoci a porozumění druhým.

Děti také po celý rok poznávají nekonečný svět pohádek, ve kterých dobro vítězí nad zlem a tyto morální hodnoty si odnáší i do každodenního života. Kniha se pro děti stává příjemným a nepostradatelným společníkem, jenž jim umožňuje ocitnout se prostřednictvím vlastní fantazie v pohádkovém světě a splnit si tak i své sny a přání. Četba knih je pro ně odpočinkem a relaxací. Poznávají, že mohou udělat i jiné lidi šťastnými tím, že jim zazpívají nebo zahrají pohádku. Děti se uvědomují, že svým chováním mohou navodit pozitivní atmosféru ve svém okolí.

- TRADICE SPOJENÉ S JAREM (VYNÁŠENÍ ZIMY, VELIKONOCE, ČARODEJNICE, DEN DĚTÍ)
- TRADICE SPOJENÉ S PODZIMEM (SV. VÁCLAV, SV. MARTIN)
- TRADICE SPOJENÉ SE ZIMOU (SV. BARBORA, MIKULÁŠ, VÁNOCE, TŘI KRÁLOVÉ, MASOPUST)
- KAMARÁDKA KNÍŽKA

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

Dítě a jeho psychika

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj komunikativních dovedností
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- vytváření základů pro práci s informacemi

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

v tomto společenství uznávané

- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

A) OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

- **Fyzický rozvoj a pohybová koordinace**
- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohyb. hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)*
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)*

- **Jemná motorika, koordinace ruky a oka**
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech*
- **Sebeobsluha**
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- **Zdraví a bezpečí**
- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*

Dítě a jeho psychika

- **Jazyk a řeč**
- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- sledovat a vyprávět příběh
- chápat vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- porozumět slyšenému
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší*

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí

- **Poznávací schopnosti**

- **Vnímání**

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,
- jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat

- **Pozornost, soustředěnost, paměť**

- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písnička a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu

- **Tvořivost, vynalézavost, fantazie**

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

ztvárnit slyšenou melodii)

- *navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)*
- *využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí*

- **Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování**
- *rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci*
- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)*

- **Časoprostorová orientace**
- *orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase*
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*
- *orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)*
- *rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky*

- **Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace**
- *přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit*
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)*
- *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. Vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.)řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky*

- **Pozornost, soustředěnost, paměť**
- *naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si je zapamatovat a vybavit*
- *záměrně si zapamatovat a vybavit si příjemné i nepříjemné pocity (např. zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)*

- **Řešení problémů, učení**
- *prožívat radost ze zvládnutého a poznaného*
- *nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným*
- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech*
- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*
- *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*
- **Sebepojetí, city, vůle**
- **Sebevědomí a sebeuplatnění**
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- podílet se na organizaci hry a činnosti
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu
- **Sebeovládání a přizpůsobivost**
- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- **Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy**
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*

Dítě a ten druhý

- **Komunikace s dospělým**

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- navazovat kontakty s dospělým (*např. s novým učitelem*)
- *spolupracovat s dospělým*
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)

- **Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech**
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

- **Sociabilita**
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)*

Dítě a společnost

- **Společenská pravidla a návyky**
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát*
- *spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *potřeby*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*
- **Zařazení do třídy (do skupiny)**
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- **Kultura, umění**
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*

Dítě a svět

- **Poznatky, sociální informovanost**
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují*
- *chápat základní pravidla chování pro chodce*
- *mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- **Adaptabilita ke změnám**
- všítat si změny a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- *zajímat se, co se v okolí děje, všítat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

B) VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace.
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Prohlížení knih
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší
- Dramatické činnosti

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod.
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Práce s literárními texty, obrazovým materiálem
- Činnosti a aktivity seznamující děti s tradicemi a oslavami spojenými s jednotlivými ročními dobami
- Pracovní činnosti, pěstitecké, chovatelské

5. INTEGROVANÝ BLOK SVĚT KOLEM NÁS - PLANETA ZEMĚ

Snahou integrovaného bloku je, aby si děti plně uvědomily, že život na planetě Zemi je závislý na každém z nás, že svým vlastním postojem a chováním můžeme ovlivnit prostředí, ve kterém žijeme. Děti se seznamují nejen s pojmem „PLANETA ZEMĚ“, ale především si vytvářejí reálnou představu o její rozmanitosti. Zjišťují, že je součástí nekonečného vesmíru a osvojují si elementární poznatky o naší sluneční soustavě. Získávají povědomí o živé a neživé přírodě, o existenci různých národních kultur. Zjišťují, v čem se lidé od sebe liší, jako např. národností, jazykem, vzhledem, ale třeba i zájmy a na druhou stranu, co mají všichni lidé na světě společného, a že to opravdu důležité je pro nás pro všechny stejné.

Formou hry se naučí poznávat jedno z největších přírodních bohatství, kterým je pro člověka voda. Poznávají vlastnosti vody, seznamují se s koloběhem vody v přírodě, se životem u vody a ve vodě. Společně získávají povědomí o významu čistoty vod pro život člověka na Zemi. Obdobně nabývají informace o čistotě ovzduší, o vlivu člověka na přírodu a o nezbytnosti zachovat podmínky pro život na planetě Zemi i pro budoucí generace.

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- EKOLOGIE (VODA - OD PRAMÍNKU K MOŘI, VZDUCH, LESY)
- ČAS A KALENDÁŘ
- MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
- VESMÍR

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování se světem lidí, kultury, umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře, k umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat ale také poškozovat a ničit
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)*
- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)*
- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus*

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- *zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály*
- *ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)*

Sebeobsluha

- *zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony*
- *zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky*
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*

Zdraví a bezpečí

- *mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
- *znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit*

Poznávací schopnosti, vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)*
- *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,*
- *jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)*
- *odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat*

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- *spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného*
- *vyjadřovat fantazijní představy*
- *navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)*
- *tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)*
- *s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)*

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)*

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*
- *rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky*

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu;*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)

- *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky*
- *řešit labyrinty (sledovat cestu)*

Řešení problémů, učení

- *prožívat radost ze zvládnutého a poznaného*
- *nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným*
- *projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film*
- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech*
- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*
- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*

Sebepečetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- *uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině*
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je*
- *nebát se požádat o pomoc, radu*

Sebeovládání a přizpůsobivost

- *ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- *vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení*
- *těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním*
- *prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje*

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

obrázek, předvádí taneček, výrobek)

- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým
- *spolupracovat s dospělým*
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci
- *a podmínky)*

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat,*
- *poslouchat, naslouchat druhému)*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Sociabilita

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky,*
- *pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*

Kultura, umění

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.*

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod a upozornit na ně
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

MŠ Duha

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- *uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný*
- *mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)*

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- *zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- Komentování zážitků a aktivit
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Prohlížení a „čtení“ knížek
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

a pojmové)

- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
  - Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
  - Cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
  - Výlety do okolí (do přírody, návštěvy kulturních akcí)
  - Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
  - Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chová člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost)
  - Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
  - Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
  - Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy)
  - Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
  - Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
  - Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědi, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
  - Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními srozumitelnými reáliemi o naší republice
  - Pozorování životních podmínek, životního prostředí
  - Poznávání ekosystémů (les, louka, rybník)
  - Činnosti přispívající k péči o životní prostředí a krajinu
  - Činnosti zaměřené k péči o školní prostředí
-
- evaluační systém

výsledky vzdělávání na úrovni třídy – **odpovědnost nesou třídní učitelky**

Evaluace a autoevaluace je běžnou součástí práce učitelek ve všech třídách, neboť povinností každého pedagoga je mít zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce, a to za účelem zlepšování celkové kvality vzdělávání. Výstupem evaluace jsou následující dokumenty, které jsou nedílnou součástí třídního vzdělávacího programu (TVP):

Výchozí písemná analýza třídy – na začátku školního roku

- věkové složení třídy
- zdravotní stav dětí
- počet dětí s nesprávnou výslovností
- osobní zvláštnosti jednotlivých dětí
- vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- vzdělávání dětí s odkladem povinné školní docházky

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- spolupráce s odborníky a poradenskými zařízeními
- společně s dětmi vytvářená pravidla chování a jednání (s nimiž byli seznámeni i rodiče)
- rutinní postupy např. při úklidu hraček, organizace hygieny, stolování apod.
- spoluúčast rodičů
- organizace chodu, tj. režim dne
- věcné podmínky třídy (prostorová specifika třídy, materiální zajištění, vybavenost didaktickými pomůckami, nedostatky ve vybavení)

Evaluace TVP - pravidelně po ukončení realizace

- jaké dílčí cíle byly pro dané období zvoleny
- jakých metod a postupů bylo využito
- praktické uplatnění získaných vědomostí, dovedností a poznatků
- přehledy básniček, písniček, pohybových her apod., které děti znají
- doporučení a závěry pro další činnost

Portfolia dětí

- osobní složka dítěte, která je vedena od nástupu do MŠ a z jeho obsahu, který je v průběhu docházky dítěte do MŠ doplňován tak, aby z něj byly patrné pokroky dítěte (např. grafomotorická cvičení, lidská postava, vývoj kreseb vše s uvedením data, kdy je dítě vytvořilo)

Přehled o individuálním rozvoji dítěte) - pravidelné čtvrtletní hodnocení

- viz záznamový arch v příloze

Pravidelné písemné pololetní hodnocení třídy včetně navržených opatření za účelem dosažení stanovených cílů (výsledky vzdělávání), průběžně ústně 1x měsíčně na pedagogických radách

pedagogická autoevaluace

zpracovává samostatně každý pedagog v lednu a v červnu

- **odpovídá vaše pedagogická práce filozofii školy a níže uvedeným zásadám**
- je začátek vaší výuky pro děti motivující
- podněcujete aktivitu a spolupráci dětí
- komunikuje rovnoměrně se všemi dětmi
- využíváte funkčně dostupných pomůcek
- pracujete formou vzdělávací nabídky
- jak s dětmi převážně pracujete (skupinově, individuálně, frontálně)
- mají děti možnost organizovat si svoji práci
- dostávají děti jasné a srozumitelné pokyny
- navazujete svojí práci na práci druhé učitelky ve třídě
- dodržujete přiměřeně časový režim dne
- sledujete, jak děti prospívají a jaké dělají pokroky

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- **pracovní úkoly a kompetence** – slouží k zamyšlení, zda jsou v souladu s popisem práce, sleduje se, co je v souladu, co chybí, popřípadě co přebývá. Hodnotí se činnosti, které pedagog vykonává, aniž by je měl v popisu práce, činnosti, které nevykonává, přestože je v popisu práce má
- **silné a slabé stránky zaměstnance** – největší úspěchy (neúspěchy) a jejich příčiny
- **co z vaší práce vás baví a nebaví a proč**
- **plánované cíle** – jaké si kladete cíle pro další období, kdo nebo co by vám mohlo pomoci při jejich dosahování, překážky při plnění cílů, proč došlo k jejich korekci
- **vzdělávání a samostudium** – oblasti samostudia, oblasti, ve kterých se chcete dále vzdělávat, zamýšlený kariérní postup (pokud ano, jakým směrem a proč)
- **podmínky pro práci** – s jakými obtížemi se při práci setkáváte, co by vám práci usnadnilo, kde vidíte možnosti nápravy, kdo by je mohl uskutečnit
- **slabé a silné stránky školy** – co navrhuje ke zlepšení kvality školy, jak chcete přispět k plnění strategických cílů školy apod.

PŘÍLOHA Č. 1

Keramika pro děti

Tvoření z keramiky ocení všechny kreativní děti, které mají chuť a odvahu vymodelovat dílko podle vlastních představ a dát **prostor své fantazii**. Děti si osahávají nový materiál a setkávají se s různými druhy keramické hlíny a rozmanitými **technikami zdobení** a **glazování**. Bez zábran experimentují s hlínou, poznávají její vlastnosti a při tvoření zároveň odpočívají.

Výhody dětské keramiky jsou:

- **práce s hlínou je výborná pro** rozvoj jemné motoriky
- **učí trpělivosti, koncentraci, zbavuje děti přebytečné energie**
- **rozvíjí trojrozměrné výtvarné vnímání**
- **děti uplatní vlastní nápady a vymodelují třeba i užitečnou věc**

Práce s keramickou hlínou je součástí ŠVP od září r. 2021 na obou pracovištích naší MŠ. Hodiny keramiky probíhají každý týden dle rozpisu služeb v rámci dopolední činnosti, a to s předškolními dětmi. Náplň hodin se odvíjí od témat ŠVP, případně navazuje na daný svátek či tradici. Keramika je vhodná pro holčičky stejně jako pro chlapce. Některé výrobky slouží ke zkulturnění vnitřního i vnějšího prostředí školy, jiné

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

potěší jako dárek rodiče či prarodiče. Drobné výrobky dětí mohou také zdobit jejich pokojíčky, anebo sloužit i prakticky.

„Při rozvoji dětské tvořivosti s keramickou hlinou mějme na paměti, že každý výtvar je ryzí originál.“

PŘÍLOHA Č. 2

Prevence a intervence rizikového chování dětí v mateřské škole

Minimální preventivní program

OBSAH

1. Cíl Minimálního preventivního programu
2. Jak v rámci prevence předcházíme negativním jevům
3. Charakteristika negativních jevů
4. Postup
5. Naši partneři

Témata k prevenci i k řešení negativních jevů v příbězích a pohádkách

Třídní pravidla, rasismus, nebezpečí užívání alkoholu a drog, nebezpečí kouření, posmívání, nadávky, životní prostředí, samotářství, odmítání stravy – důsledky, agresivita, pes, cizí lidé

Doporučená literatura:

- Neobyčejná dobrodružství pro neobyčejné kluky a holky – Radek Daniel a Lenka Procházková
- Nevšední příběhy pro zvědavé kluky a holky – Katarína Kernová
- Kafomet
- Barevné kamínky
- Nevšední příběhy pro zvědavé kluky a holky – 1. – 3. díl - Martina Hradilová
- Filipova dobrodružství

Minimální preventivní program je vypracován na základě:

- Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
- Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování č.j. 22294/2013 -1 s ohledem na konkrétní podmínky MŠ
- Zohledňuje současné vztahy s rodiči i s jinými subjekty jako dodatek obou pracovišť

1. Cíle Minimálního preventivního programu školy

- Preventivně působit v oblastech rizikových forem chování, minimalizovat výskyt rizikového chování, jako je agrese, šikana, vandalismus, intolerance, rasismus, užívání návykových látek
- Rozpoznat nežádoucí jevy v případě jejich výskytu a zajistit včasnou a efektivní intervenci
- Jednotně dodržovat stanovené metodické postupy pro řešení krizových situací a v jednotlivých třídách včetně odloučeného pracoviště

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- V rámci preventivního působení zapojovat do aktivit školy rodiče, spolupracovat s jinými odbornými subjekty (složky IZS, trenéři a kouči sportovních oddílů)

2. Jak v rámci prevence předcházíme negativním jevům

- Klademe důraz na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi dětmi ve třídě i všemi dospělými, kteří se ve škole s dětmi setkávají
- Společně s dětmi na začátku školního roku stanovujeme pravidla chování, kterými se řídí nejen děti, ale také dospělí (pozdrav, poděkuj, neskákej nikomu do řeči, pohybuj se pomalu a bezpečně, neubližuj sobě ani druhým, uklid' po sobě, požádej, pokud něco chceš, na nikoho nekřič, chovej se tak, jak chceš, aby se k tobě chovali druzí,...)
- Vytváříme bezpečné sociální prostředí s důrazem na toleranci k odlišnostem (rasová, zdravotní, věková, sociální, apod.)
- Vytváříme podmínky k otevřené komunikaci, osobnímu rozvoji dítěte, podporujeme samostatnost a odpovědnost za vlastní chování
- Posilujeme zdravé sebevědomí dětí, podporujeme jejich nápady, přirozenou potřebu učení
- Podporujeme zdravý životní styl dodržováním denního režimu dne, životosprávou, dostatkem pohybu během celého dne, přecházíme poruchám příjmu potravy, nezdravé stravy
- Předkládáme dětem vhodný vzor chování, upevňujeme obecně závazné hodnoty společenského života
- Pěstujeme úctu k životu, k přírodě, k sobě samému, posilujeme bezpečné chování v dopravě i ve sportu

ŠVP jednotlivých pracovišť rozpracovává dlouhodobé cíle do konkrétních výstupů, které jsou v jednotlivých třídách zařazovány vhodnými činnostmi do každodenních aktivit. Učitelky zařazují tyto činnosti i neplánovaně, jako okamžitou reakci na chování dětí, na aktuální situaci či problém.

Nejvýraznější činnosti, nebo řešení situace směřující k prevenci negativních jevů, zapisují učitelky do Třídní knihy ve sloupci „Poznámky“, ale také jako součást běžného zápisu, případně jako BOZP (křestní jméno + počáteční písmeno příjmení + stručný popis situace)

V případě řešení kteréhokoliv projevu negativního chování zapisuje pedagog všechny situace i veškeré postupy do portfolia dotyčného dítěte. Při stanovování dalšího postupu s vedoucím pracovníkem, nebo rodičem slouží tyto záznamy jako nezbytný podklad. Pedagogové vždy informují vedoucího svého pracoviště!

3. Charakteristika negativních jevů

Je důležité, abychom uměli rozpoznat a řešit již počáteční projevy rizikového chování, jako je agrese, ponižování, omezování práv dítěte, závislosti, nebezpečného chování k sobě samému, šikany. Snažíme se o zachycení již prvních signálů, které nás mohou upozornit na rozvoj rizikového chování dětí.

Znaky negativních jevů:

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Dítě opakovaně, nebo úplně odmítá většinu stravy podávané v MŠ (poruchy příjmu potravy, nezdravá strava)
- Dítě je výrazně smutné, straní se kolektivu (intolerance, rasismus, případně šikana)
- Honění, strkání, rvačky mezi dětmi, řešení konfliktu fyzickou silou (agrese, nedodržování bezpečnosti)
- Ničení hraček, životního prostředí (vandalismus), dítě opakovaně porušuje stanovená pravidla

Znaky šikany:

- Opakované posměšky na adresu stejného dítěte, nadávky, ponižování
- Dítě se opakovaně podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům jiného dítěte
- Soustavně vyřazování jednoho dítěte ze skupiny, ze hry, postrkování, rány, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je dítě neoplácí
- Opakované konflikty mezi dětmi, z nichž jedno je viditelně slabší, nebo je skupiny v početní přesile

4. Postupy pedagogů v jednotlivých situacích

Dítě soustavně odmítá stravu:

- a) Konzultujeme s rodiči návyky z domova, snažíme se společně zjistit příčinu problému, najít řešení, omezit sladkosti
- b) Důrazně dbáme na pitný režim dítěte
- c) Nabízíme malé porce, motivujeme celou skupinu, chválíme i malé pokroky
- d) Vše zaznamenáváme písemně (denně do TK, čtvrtletně do hodnotících listů) a konzultujeme s rodiči

Dítě někomu ubližuje, či porušuje závažným způsobem pravidla:

- a) Důrazně a srozumitelně dítěti sdělí, že porušuje pravidla, vysvětlí nepřipustnost chování, ihned nastaví přísnější dozor, pozoruje okolnosti a příčiny, zjišťuje závažnost situace
- b) V případě opakovaného útoku odvede dítě ze hry, jednoznačně chování dítěte odmítne, provede zápis do složky dítěte (datum, podrobný popis situace, jak řešila situaci, co dítěti řekla, jak dítě reagovalo)
- c) Okamžitá práce s celou skupinou (KK), učitelka zvolí vhodnou motivaci, činnosti, které posilují kooperaci dětí a mají možnost se k dané situaci vyjádřit, navrhnou řešení
- d) Vždy vyhodnotit účinnost opatření v zápise do složky dítěte, opatření zapíše do TK
- e) Zlepšení situace pozitivně hodnotí před celou skupinou
- f) Pokud se situace nezlepšuje, informuje učitelka vedoucího pracovníka, konzultuje situaci se zákonným zástupcem

Nález injekční stříkačky v prostorách zahrady, nebo na vycházce:

- a) Odvézt z prostoru děti, zabránit dětem styk s tímto nebezpečným odpadem
- b) Zavolat městskou policii
- c) V případě nutnosti na injekční stříkačku nesahat holýma rukama

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Nasadit si rukavice, popř. igelitový sáček nebo kapesník
  - Stříkačku sbírat zásadně za píst (tj. za stříkačku, nikoliv za jehlu)
  - Jehlu od stříkačky neoddělovat
  - Injekční odpad hodit do uzavíratelné nádoby, plastové láhve nebo plechovky
- d) Práce se skupinou, upozornit děti na nebezpečí

V případě zjištění **počátečního stádia šikany** se řídíme doporučeným postupem první pomoci (Kolář, 2005) přizpůsobeným pro děti v MŠ:

- a) Odhad závažnosti – provedou třídní učitelky ve spolupráci s vedoucím pracovníkem
- b) Rozhovor s informátory, svědky a oběťmi – učitelky individuálně, v soukromí, nenásilným rozhovorem s jednotlivými dětmi zjistí, co viděly, jak reagovaly
- c) Ochrana oběti – dítě je okamžitě pod soustavným přímým dohledem učitelky
- d) Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi – ne oběti a agresorem!
- e) Rozhovor s rodiči oběti i agresory
- f) Práce s celou třídou, vhodná motivace ke spolupráci celé skupiny
- g) V případě, kdy rodiče nespolupracují na řešení situace, osloví paní učitelka Odbor sociálně právní ochrany dětí v Pardubicích

5. Naši partneři

Dbáme na to, aby uplatňovaná prevence rizikového chování byla prováděna komplexně, tedy ve všech oblastech a činnostech školy. Ke spolupráci se snažíme získat především rodiče, které nejen zapojujeme do běžného života a dětí ve třídách, ale pořádáme školní i třídní akce, kterých se rodiče mohou zúčastnit. V této oblasti využíváme spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, Městskou policií, Policií ČR.

6. Hodnocení MPP

Vedoucí učitelky na každém pracovišti průběžně konzultují s pedagogy vzniklé situace a způsob dalšího řešení. Celkové hodnocení MPP za školní rok probíhá na úrovni jednotlivých tříd, a to formou doplnění údajů do portfolia dítěte.

Zpracovala: 19. 8. 2021

Aktualizováno: 1. 9. 2022

Hedvika Filipiová – ředitelka školy